

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKUNDIGE KRING "DE PLATE", v.z.w.

Hoofdredacteur : O. VILAIN
Rogierlaan 38, bus 11
8400 OOSTENDE

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen ondertekende bijdragen.
11e jaargang, nr. 5-6 mei-augustus 1982.

INHOUDSTAFEL VAN DIT NUMMER ZIE LAATSTE BLADZIJDE.

MEI-ACTIVITEIT

Voordracht met dia's

De Oostendse Heemkundige Kring DE PLATE heeft de eer en het genoegen u uit te nodigen op een voordracht met dia's die doorgaat op

donderdag 27 mei 1982 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. Colensstraat 6, Oostende.

Het onderwerp : DE BUURTSPOORWEGEN AAN ONZE KUST

De spreker : De heer Ronny STANDAERT.

Bijna 100 jaar geleden, in 1885, werd aan onze kust de eerste tramlijn in het land in gebruik genomen. Waarom het nu precies aan de kust was dat dit gebeurde vertelt u vanavond de heer Standaert, die als rasechte Oostendenaar danig met het trangebeuren begaan is. Aan de hand van een reeks dia's schetst hij ons de Buurtspoorwegen in een historisch perspectief. De evolutie van het tramtype, en de uithating, de vergelijking met de spoorwegen, Kamieltje en nog tientallen andere zaken krijgt is in woord en beeld voorgezet.

Een avond die zeker in de smaak zal vallen van de vele verzamelaars van gegevens over de buurtspoorwegen, maar die ook de niet-verzamelaars zal bekoren vanwege de lokale gebondenheid van het onderwerp. Een avond die u niet moogt missen. Zoals altijd is de toegang vrij en kosteloos en zijn ook de niet-leden van harte welkom.

J.B.D.

JUNI-ACTIVITEIT

Studiereis naar Brugge die Scone

De Oostende Heemkundige Kring DE PLATE heeft de eer en het genoegen u uit te nodigen tot onze jaarlijkse studiereis, die ons dit jaar naar Brugge die Scone voert op

zondag 13 juni 1982

Vertrek om 09u00 stipt voor het lokaal van de V.V.F. Oostende, Dr. Colensstraat 6, Oostende. Over Houthave en Meetkerke gaat het in een vlotte rit naar de Grote Markt in Brugge waar we rond 09u45 toekomen. We nemen even de tijd voor een blik op de Grote Markt en een verfrissing. Om 10u30 zetten we ons aan onder leiding van ons geacht lid, de heer W. Verlonje, geboren Bruggeling en Voorzitter van de Volkskundigen in West-Vlaanderen, voor een rustige stadwandeling.

Omstreeks 12 uur verplaatsen we ons met de autocar naar het restaurant TER GROENE POORTE waar ons het middagmaal geserveerd wordt.

Rond 14 uur zijn we weer van de partij. We verplaatsen ons naar de enig mooie Sint-Annakerk waar de heer Jos. Penninck; voorzitter van het Gouwverbond der Heemkringen en stadgids ons de schatten van deze alomgeprezen kerk toont. Daarna verplaatsen we ons in de richting van het Potteriemuseum, maar stoppen even voor een consumptie en een bezoek in de oudste herberg van Brugge, café VLISSINGHE. Nog steeds onder de kundige leiding van de heer Jos. Penninck, bezoeken we daarna het onlangs geopende museum van Onze-Lieve-Vrouw vande Potterie met zijn niet te schatten rijkdom aan zilverwerk, schilderijen, meubels, enz.

Omstreeks 18 uur besluiten we deze rijkge vulde dag, om traditiegetrouw voor het avondmaal terug in Oostende te zijn.

Inschrijvingen : door storting van 220 fr. op rekening 000-0507753-55

J. Dreesen

Oostende

met de vermelding WENS of WENS NIET DEEL TE NEMEN AAN HET MIDDAGMAAL.

De prijs van het middagmaal, bestaande uit soep, rundsgebraad en dessert is 250 fr. en ter plaatse te betalen. Het aantal plaatsen is beperkt tot 52.

Er wordt een brochure gemaakt voor de reis. Uiterste datum van inschrijving :

28 mei 1982.

Elk zegge het voort !

J.B.D.

THEMATENTOONSTELLINGEN IN MEI

In het Heemkundig Museum zullen volgende thema-tentoonstellingen plaats hebben :

- JULIUS MAC LEOD

In 1857, 125 jaar geleden, werd de beroemde bioloog, die ook als strijder voor de Vlaamse zaak bekend bleef, te Oostende geboren. Een gelegenheid dus om deze Oostendse geleerde, via een thematentoonstelling te evoceren.

- O.L.V.-ter-Duinen

Het Duinenkerkje te Mariakerke is ongetwijfeld een van de meest pittoreske plaatjes in Oostende. Allang werden artisten erdoor geïnspireerd: Canelle, Bulcke, Beernaert, Ensor, Vanheste, e.a. Hun visies, aangevuld met enig fotomateriaal, wordt ongetwijfeld een hoogtepunt in onze thematentoonstellingen.

Wanneer ? De zaterdagen 8, 15, 22 mei 1982 telkens van 10-12u en op 29, 30 en 31 mei van 10-12u en 15-17u.

OSTENDIANA

Nu dat "Ostendiana IV" verschenen is, wordt er door sommige leden nog naar de delen I, II en III gevraagd. Wij moeten hen evenwel mededelen dat deel I totaal uitgeput is (het dateert immers reeds van 1972) en wordt soms antiquarisch tegen een hoge prijs aangeboden. Delen II en III zijn nog verkrijgbaar, tegen 400 fr. per deel. Evenwel niet meer voor lang want van het deel II resten nog amper een dozijn exemplaren. Alle beschikbare delen zijn te koop in het Heemkundig Museum.

G.V.

Mei 1940

- 27 Om 0u30 zijn bommen afgeworpen rond het havengebied en op wijk Opex. In de Thomas Van Loostraat waar reeds de huizen van Vieren, De Meyer, Verbiest en Schockaert beschadigd zijn worden nu ook de stadsjongensschool, de Broederschool en de Cinema Opex getroffen. Aan de Demeysluizen werden bommen gelost, de Marineschool is zwaar beschadigd. Om 3 uur zijn bommen gevallen in de Vlaanderenstraat en de St. Niklaasstraat waar het 8 urenhuis getroffen wordt en waardoor de huizen van Dasseville, de gebroeders Janssen en Wwe Seeuwen zwaar beschadigd werden. In de Langestraat is het huis van de Wwe Janssens en verder twee neven elkaar staande huizen van Brackx en Wwe Dillen onbewoonbaar.
- Om 3u30 vielen bommen op het Hazegras waardoor de huizen van Mej. Van Eygen, Caroen, Verhaeghe, Conzales, Delanghe, Loze en Vileyn en het pakhuis van Ostend Stores zwaar beschadigd werden. Door een ontploffing van een bom een de achterkant van de huizen op de de Smet de Naeyerlaan zijn de huizen van Thiele, Dr. Goffin, Marchand, Wwe. Dullier, Laplasse, Casteleyn, Beuren, Devuyt, Miroir, Missuwe, Eberhardt, Defer, Glatfelder, en bij de bruggen nog die van Deweerdt en Dr. Lauwereyns.
- Om 7u30 vielen bommen op de Vindictivelaan, de huizen van Wwe Golder en dat van A. Devlieger, met ernevens dat van Saperas zijn onbewoonbaar.
- De polpiers werden geroepen naar de Consciencesschool waar bommen gevallen waren, deze school waar vele vluchtelingen een toevluchtsoord gevonden hadden bood een beeld van verschrikking, inderdaad werden daar een veertigtal jongelingen gedood waarvan slechts elf konden vereenzelvigd worden, onder hen waren er die vreeslijk verminkt en onherkenbaar gewond werden. Vandaar ging het naar de Zwaluwenstraat waar 18 huizen beschadigd zijn of vernield, waaronder de huizen van Wwe Thewis, Schinkel, Maenhout, Bourry en Vanhercke, verder het huis van Mr. Beke, dan vier huizen naast elkaar van Bossu, Wwe. Baeye, Vanhoucke en Goes, nog verder drie huizen van R. Van Craeynest, Brackx en Desodt verder nog de huizen van Degraeve, Goes, Playsier en Rouben.
- In de Tarwestraat de huizen van Lehouck, Legien en Debruyne.
- In de Wagenstraat de huizen van Hosdey, Vermeersch en Van Quakelberghe. Aan den overkant eveneens vier huizen van Laleman, Decroo, Hoornaert en Wwe. Aspeslagh.
- In de Nieuwlandstraat de huizen van Vercruysse, Hautekiet en Inghelbrecht, aan de overzijde de huizen van Bulcke, met er naast deze van Decuyper, aan de overzijde de huizen van Descampe, Aloy, Aspeslagh en Vandenbussche. In de Blauw Kassteelstraat de huizen van Broucke en Rodenbach.
- Om 8u30 kwamen bommen terecht in de Rietstraat en de aanpalende straten. In de Rietstraat werden de huizen van Debrock, Marchand en verder dat van Maertens zwaar beschadigd. In de Stuiverstraat de huizen van Lissnyder, Deschacht, Loontiens, Paradis en Van Bollenberghe. Voorbij de Torhoutsche Steenweg aan den eenen kant die van Maes en Depoorter; aan den anderen kant drie huizen naast elkaar van Wwe. Van den Bogaerde, Borret en Lauwers.
- In de Gerststraat de huizen van Dangreau en Simons, en verder huizen van Lefevre en Devos; aan de overzijde de huizen van Deleye, Delange en Quarin.
- In de Steenenstraat de huizen van Wwe Vanderheyden en Daeme en aan den overkant die van de Vlaeminck en Beernaerts.
- Op de Nieuwpoortse Steenweg de huizen van Van Steenkiste, Tournoy, Allary, Wwe Sanders, Cattrysse, Wwe Casteleyn en Goethals verder een huis van Libin.

In de Landbouwersstraat drie huizen naast elkaar van Coucke, Van Loo en Hallemeersch.

Op de Elisabethlaan de huizen van Van Zuyt, Caïron, Rosseel, Dehondt en Mollemans; aan den anderen kant die van Calcoen en Verburgh.

Op de Northlaan werd de Vercamerenschool erg beschadigd. Aan de houtdokken werden bommen van zwaar kalliber afgeworpen, een ervan kwam terecht op Hangar nr. 5 waardoor gansch het bovenste gedeelte dat in het beton is kwam door de ontplofing gansch schuin te liggen; groote hoeveelheden eetwaren, daar opgestapeld, werden vernield. Ook de Stapelplaatsen van de firma Cockerill kregen het te verduren.

Om 9 uur vielen bommen op de Viaduc- en Maagdengang, waardoor bijna alle huizen zwaar beschadigd zijn.

Om 10 uur kwamen bommen terecht rond het Hoppitaal en in de omliggende straten. In de Spoorwegstraat zijn zeven huizen zwaar beschadigd nl. die van Naulaerts, Devriese, Declercq en Bonnel die in de vlammen opgingen, dan deze van Storme en Degroote en dat van Mej. Verstraete.

In de Hospitaalstraat twee huizen van Lust verder vijf huizen van Aschlogh, Sacré, Lust en Vanbranteghem.

In de Stockholmstraat twee huizen van Wwe H. Deweerdt.

In de Amsterdamstraat een huis van Cattruy.

In de Romestraat, het huis van Bailleul, en erover een winkel van S.E.O., verder nog huizen van Pilaeys en Depteze.

In de Ieperstraat vier huizen naast elkaar van Chapel, Van Pamel, Ackermans en Wwe Lefecere. Verder die van Depoorter en Verhaeghe. Ook de Leopoldschool had zwaar te lijden.

Om 10u30 vielen bommen in de Vergunningstraat op de Firma Parfina.

Om 11u30 viel een bom in de Louisastraat waardoor garage Seynaeve zwaar beschadigd werd.

Rond 13u20 nogmaals alarm, de twee brandweermagazens rukken uit. De brandweermannen kunnen de torenspits door de hevige rook niet bereiken. Met behulp van de brandladder en water uit de haven gaat het een kwartier goed. Doch nadien komt geen water meer door den spuit, men verlegt de aanzuigdarmen doch daar zijn de vliegers weer die het op de pompiers gemund hebben. Vier bommen vallen in het water op eenige meters van de Motorpomp. Deze aanval doet de mannen schuilen, daar de toestand onmogelijk vol te houden is. Als het alarm voorbij is valt aan blusschen niet meer te denken. In korte tijd staat gansch de Grootte Markt in de lichte laaie. Het vuur werd overgegeven door het instorten van de torenspits aan de hoek huizen Royon en City Bourse. De pompiers gelukten erin niettegenstaande het gevaar der vliegers de huizen naast City Bourse te vrijwaren. De Burgemeester woonde gansch den dag de reddingswerken bij een voorbeeld gevend van ware doodsverachting en moed. Door zijn voorbeeld gestaafd bleef ieder op post.

Om 14 uur kwamen de vliegers terug over en lieten hun last vallen op wijk Hazegras. In de Fregatstraat kwam een zware bom terecht tusschen de n°s 13 en 14 waardoor de huizen van Tanghe, Caroen, Demol, Feys, Knockaert en Acke; aan de overkant de Broederschool. Wat verder in de straat vernielde een bom het huis van Pilaeys waardoor de huizen ernaast en wel deze van Doutreligue, 6, 8, 10 onbewoonbaar werden. In de Slachthuisstraat viel een bom in de straat, de huizen van Devriendt, Muylle, Govaert en Costenoble zijn zwaar geteisterd.

Om 14u30 uur vallen bommen in de Kerkstraat, het huis van Gentil Mares en Carbon deze huizen zijn volledig verwoest. In den namiddag breekt brand uit in de Patisserie "Aux Mille Colonnes" in de Vlaanderenstraat. Tijdens de blusschingswerken worden de pompiers van uit de lucht bestookt door mitrailleurvuur. Inzonderheid brigadier Galleyne heeft het zwaar te verduren op zijn 10 meter hooge brandladder, waar het niet uit te houden is van de rook en de kogels die om zijn ooren fluiten. De eenige getuige is drukker Raick, die met de bevelhebber in het deurgat van den Heer Totté zijn huis staat, op het oogenblik dat twee zware bommen in de Vlaanderenstraat ontploffen, op enkele meter van hen, tegen de gevel van den Schouwburg. Na het alarm werden de reddingswerken hervat en konden de aanpalende huizen gered worden. De volgende huizen zijn totaal uitgebrand : Cinema Studiac, ernaast de huizen van Gustaaf Teygeman en van C. Bellemans. Cinema Forum en aan den overkant de huizen van Acke en van Lionel Hanze, verder naast de Schouwburg de huizen van Denucé en Haeghebaert zijn zwaar beschadigd. Op dit oogenblik worden bommen geworpen naast het huis van den Burgemeester. Toen de brandweer er aankwam woedde het vuur er in volle hevigheid. Het water werd uit het Leopoldspark getrokken door den Motorpomp, de brandweermannen nochtans worden in hun werk sterk belemmerd door de vliegers die hen met machinegeweevuur bestookten daardoor zien ze zich af en toe genoodzaakt zich te schuilen. Zoo brandden twee woningen gansch uit. Dit van den Heer Van Huele is gered dank aan de pompiers die niettegenstaande allerlei gevaar de brandbommen van het dak werpen. Brand breekt uit in de Zeestatie waar een trein en het dak van de eetzaal in de lichte laaie stonden.

Een brand op het dak van de O.L. Vrouwkerk word gebluscht. Om 15 uur vallen bommen aan de Hooge Barrier waar de huizen van Brackx, Coullier, Vyncke, Laleman, Van Massenhove, Moerman en Maes, dichterbij de huizen van Lagrou, Vander-gunst, Delaere, Bert en Vercammen.

Om 15u10 vallen bommen op de Oudenburgsche Steenweg de huizen van Ostend Stores, Lebrun, Ramoot, Vanhevel, Colleman en Kimpe en Valcke; en dezelfde Steenweg, wijk Conterdam zijn de huizen van Rousselle en Henderyckx vernield.

Om 15u45 wordt de Kapucienenstraat aangevallen.

Om 16u30 werpen de vliegers hun lading af rond en op de Leffinghestraat, waar vier huizen naast elkaar, K. Vandecasteele, Lambrecht, Debusschere en Vanhoeck, en aan den overkant die van Deswaaf, Blanckaert en Gelaude.

Om 17 uur in de Jozef II-straat zijn de huizen van E. Calmeyn, O. Hostyn, Wwe Vertriest en A. Gerard; verder het huis van Deroo en de neven elkaar liggende huizen van Wwe Valcke, Dasseville, de Parochiale Werken en Dasseville, en Van Isegem.

(vervolgt)

ENSORIANA

Onlangs verscheen de catalogus van tekeningen, aquarellen en prenten bewaard in het museum voor schone kunsten te Antwerpen.

Niet minder dan 606 werken van ENSOR zijn erin opgenomen, meestal met foto.

Een boek dat in geen enkele bibliotheek van Ensor-bewonderaars mag ontbreken!

L.M.A. SCHOONBAERT & D. CARDIJN-OOMEN, Tekeningen, aquarellen en prenten 19de en 20ste eeuw, Antwerpen (K.M.S.K.), 1981.

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - XXIV : JEF DE BROCK

Jef DE BROCK werd op 13 april 1880 te Oostende geboren als zoon van Aimé DE BROCK en Adèle LABIO.

Zijn artistieke opleiding genoot hij aan de "Ecole Industrielle" te Oostende, aan de Academie te Brugge en aan het Royal Institute of Fine Arts te Leicester.

In 1908 was hij medestichter van de "Cercle Artistique d'Ostende", ten huize van Jan DE CLERCK, samen met o.a. E.A. GERBOSCH, L. ROYON, M. DESFORGES, K. DE KESEL & O. DE CLERCK.

Hij stelde tentoon tijdens de salons die door die Kunstkring werden ingericht :

In 1910 met 2 pastels : "Le vieux bachot" en "Dernière lueur" (Cercle Artistique d'Ostende; 4me Salon au Kursaal 1910);

In 1913 met "L'épave", "Impressions de plage", "Marine", "Barque de pêche échouée" en "Sur un brise-lame" (1).

Jef DE BROCK huwde een eerste keer met Mélanie NAERT en een tweede keer met Ernestine DE CERF.

Omstreeks 1913 woonde hij Prinses Clémentineplein 7, op latere datum Adolf Buylstraat 49 (waar hij een winkel van fotoartikelen openhield), nog later Gouweloze straat 28, en tot slot Gelukkige Haardstraat 38.

Jef DE BROCK overleed te Oostende op 30 oktober 1960

X X X

Als kunstschilder is DE BROCK nooit een grote naam geweest. Toch kocht het ministerie van Schone Kunsten in 1932 een schilderij "Oude sluis te Oostende" van DE BROCK aan.

In de dertiger jaren deed hij mee aan enkele tentoonstellingen in de galerij "STUDIO" in de Adolf Buylstraat.

Zo o.m. aan een groepssalon waaraan ook J. ENSOR, D. ROEREWAAARD, C. DEUTSCH, O. CORNU, A. DELWAIDE, L. DE SELLIERS, J. GENOT, F. LABISSE, L. SPILLIAERT, L. SEGHERS, M. SEGHERS, E. TEMPLER, G. VAN HESTE & W. VAN HECKE deelnamen.

J. DE BROCK toonde er drie werken : "La mer - hiver", "La bouée" en "Mauvais temps"(2).

X X X

In de jaren dertig voerde DE BORCK enkele opdrachten uit in dienst van de stad Oostende :

- 8 didactische taferelen met voorstelling van de diverse visserijtechnieken.
Gemaakt ter gelegenheid van de Tentoonstelling 1930 te Antwerpen, werden ze naderhand ondergebracht in het Museum Fort Napoleon. Na de oorlog waren ze nog te zien in het eerste naoorlogse heemkundig museum (Kon. Gaanderijen).
Momenteel sieren ze een bestuursgebouw in het havengebied.
- Affiche bloemencorso Oostende 20 juli 1932.

- Decoratie praalwagens bloemencorso 1933.
- Een groot panoramisch gezicht op de dijk en het strand van Bredene, over Oostende, tot Mariakerke. Vervaardigd voor de tentoonstelling 1935 te Brussel.
- Affiche Fort Napoleon - Museum.
- Decoratie van het Oostends Paviljoen op de Tentoonstelling 1939 te Liège.
- Praalstoet "De muziek door de eeuwen heen" (1949, samen met Emile BULCKE).

X X X

De Stedelijke Musea van Oostende zijn nu nog heel rijk aan werk van Jef DE BROCK. Enkele van die zaken zijn permanent te zien in het Heemkundig Museum.

- Reeks portretten van de Maalboten Oostende-Dover (waarvan enkele opgenomen in de sectie R.M.T. in "De Plate")
- Boerderij Hamilton
olie op paneel 62 x 89 cm
in 1958 bij de kunstenaar aangekocht.
- Het fort Napoleon te Oostende
Gezicht op de duinen met het fort Napoleon. Achteraan links, de vuurtoren en de silhouetten van de SS. Petrus en Pauluskerk en van de "Peperbusse".
Rondom randen in banden van zwarte en oranje verf
olieverf op doek: 31,5 x 84,5 cm
getekend onderaan rechts : Jef DE BROCK.
- Oostende, anno 1640
didactische reconstructie; gezicht op Oostende in vogelvlucht.
opgelegde schema's in rode verf duiden de ligging van de moderne stadsdelen aan
olieverf op doek; x 145 cm
gemonogrammeerd onder recht JDB

Nota's :

1. Cercle Artistique d'Ostende. Salon des Beaux-Arts. Catalogus, 1913.
2. Exposition de marines (tentoonstellingscat.). Oostende (STUDIO) s.d.

Norbert HOSTYN

BELLE-EPOQUE-AFFICHES

Mevrouw Marie-Laurence BERNARD, Rue de la Eruyère 143, 1320 GENVAL (02/653 61 58), die onze verzameling affiches bestudeerde, vraagt personen die BELGISCHE affiches van vóór 1914 bezitten met in contact te komen.

HET HEEMKUNDIG MUSEUM

Is open iedere zaterdagvoormiddag van 10 tot 12 uur, het volle weekend van Pinksteren en van 1 juli tot 30 september van 10 tot 12 uur en 15 tot 17 uur (de dinsdag niet).

BIOGRAFISCHE GEGEVENS NOPENS OOSTENDSE POLITICI : 1830-1914 (II)

CARBON, Jules Marie Louis Joseph

1. ° Oostende 24 augustus 1866 + Brugge 22 juni 1895
 2. vader : Louis André Adrien
 3. moeder : Zoe Marie Goddyn
 4. ongehuwd
 5. beroep : advokaat
voorz. Cercle Cath.
 6. pol. strekking : katholiek
 7. pol. loopbaan : Kamer O. 1894-1895
- 1./geboorteakte en Echo d'Ostende 27/6/1895 p. 3,^a
2.3.4.5./ geboorteakte

CARBON, Louis André Adrien

1. ° Oostende 4 maart 1817 + Brussel 12 maart 1887
 2. vader : André Pierre Jacques
 3. moeder : Thérèse Petronille Drijvoet
 4. echtg. : Zoe Marie Goddyn
 5. beroep : handelaar reder
boekhouder op Male-boot
 6. pol. strekking : liberaal wordt katholiek in 1875
 7. pol. loopbaan : gem.raad 1867-1875
Kamer O. 1884-1887
- 1./ geboorteakte: Vingt-cinq années de gouvernement. Le parti catholique belge et son oeuvre p. 493.
2.3./ geboorteakte.
4./ Vingt-cinq années de gouvernement p. 11.
5./ Rapport sur l'administration de la ville d'Ostende 1866 p. 28; Bulletin communal de la ville d'Ostende 1870 p. 36.

CARBON, Paul Joseph Marie

1. ° Oostende 14 november 1860
 2. vader : Louis André Adrien
 3. moeder : Zoe Marie Goddyn
 4. echtg. : Marie Louise Anne Pauline Hamman Oost. 1/5/1905
 5. beroep : inklaarder van douane
administrateur van Banque générale de la Flandre Occidentale
 6. pol. strekking : katholiek
 7. pol. loopbaan : Kamer O. 1888-1892/1895-1896
- 1.2.3.4./ huwelikksakte
5./ Annuaire d'Ostende 1909 p. 30; Mémorial du centenaire de l'ordre de Léopold 1832-1932 Brux. 1933 p. 296
- N. HOSTYN. De familie Hamman & hun verwanten, in V.V.F. Streepje, 72/79.
P. CARBON heeft een memoriaal in het St. Vincentiusinstituut, Cirkelstraat.

CASTEELS, Henri Emanuel Marie

1. ° Oostende, 29 juni 1841 + Oostende 21 januari 1899
 2. vader : Eugène
 3. moeder : Marie Monique Degrave
 4. echtg. : Rosalie Philippine De Coene
 5. beroep : reder handelaar
kapitein bij burgerwacht
 6. pol. strekking : liberaal
 7. pol. loopbaan : patroonsraad 1896-1899
- 1.2.3.4./ Overlijdensakte
5./ Echo d'Ostende 24/1/1899 p. 3,c; overlijdensakte

CHENOT, Auguste

1. ° Oostende 16 juli 1874
 2. vader : Edouard
 3. moeder : Mélanie Coetghebeur
 5. beroep : handelaar
sekretaris Ass. lib.
 6. pol. strekking : liberaal
 7. pol. loopbaan : gem.raad 1904-1911
- 1.2.3./ geboorteakte
5./ Rapport sur l'administration de la ville d'Ostende 1904 n. 25

CNUUDE, Gustave Jean Engelbert

1. ° Oostende 31 januari 1844
 2. vader : Jean Jacob
 3. moeder : Joanna Thérèse De Rijcker
 4. echtg. : 1. Espérance Verhercke Oostende 28/12/1869
2. Sidonie Demoor (wed. J. Marion) Oostende 10/4/1880
 5. beroep : brouwer
voorz. Cercle Coecilia 1898-1911; lid Willemfonds
komiteit Ass.lib.
 6. pol. strekking : liberaal
 7. pol. loopbaan : gem. raad 1900 - ontslag 15 september 1911
schepen 10/4/1900-1903
- 1.2.3.4.5./ huwelijksakte

COLOMBIE, Jules Louis Charles

1. ° Oostende 11 februari 1858 + Oostende 12 april 1899
 2. vader : Jules Louis
 3. moeder : Rosalie Desmet
 4. echtg. : Mario Bonnel
 5. beroep : schilder
 6. pol. strekking : liberaal
 7. pol. loopbaan : Patroonsraadlid 21/2/1899
- 1.2.3.4. overlijdensakte
5./ Vrijheid en recht 10/11/1895 p. 1,c

CORNELIS, Pierre

1. ° Oostende 6 augustus 1868
2. vader : Joseph
3. moeder : Louise Bonnel
5. beroep : steenkapper
6. pol. strekking : katholiek
7. pol. loopbaan : patroonsraadslid 22 oktober 1911

1.2.3./ geboorteakte

5./ Annuaire d'Ostende 1909 p. 39

(vervolgt)

Willy MAERVOET

CODEX LEEFMILIEU

De vrijwaring van het leefmilieu, mede één der doelstellingen en betrachtigingen van onze O.H.K. "De Plate", heeft met de jaren een belangrijke plaats verworven in het overheidsbeleid. Getuige hiervan zijn de zeer talrijke wetten en reglementen die in dit domein reeds getroffen werden. De "Codex Leefmilieu", samengesteld door Leo Verschooten (hoofdgriffier bij de Raad van State) en Elisabeth Bernaerts (doctor in de rechten - advokaat), beoogt aan eenieder die van ver of dichtbij betrokken is bij het leefmilieubeleid een instrument ter hand te stellen dat toelaat op een gemakkelijke wijze alle teksten die rechtstreeks of onrechtstreeks met de vrijwaring van ons leefmilieu te maken hebben, te raadplegen.

De "Codex Leefmilieu" bestaat uit vijf, volledig tweetalige delen, te weten : deel 1 : Water; deel 2 : Geluid; deel 3 : Lucht; deel 4 : Ruimtelijke inrichting (verscheen einde juni 1981); deel 5 : Afval (in voorbereiding of pas verschenen).

Op regelmatige tijdstippen zullen de eventuele inschrijvers aanvullingen ontvangen waardoor zij op de hoogte blijven van de meest recente wijzigingen in de Belgische wetgeving of reglementering terzake. Enkele praktische duidingen : formaat : 23,5 x 16 cm; aantal bladzijden : losbladig in plastieken map; prijs : 650 fr. per deel (port + B.T.W. inbegrepen). Verschijnt en kan besteld worden bij de Uitgeverij N.V. "Die Keure", Oude Gentweg 108, 8000 Brugge.

Emiel SMISSAERT

CHARLES WILDT

Gezien in een Nieuwpoortse Privéverzameling :

- Landschap met kerk van O.L.V. Ter Duinen met Dorpsstraat te Mariakerke.

getekend onder rechts : CH. WILDT

onder links : Mariakerk

olie op doek : 29 x 37 cm

- Landschap met oude kerk te Knokke

getekend onder rechts : CH. WILDT

onder links : Knokke

olie op doek; 29 x 37 cm.

N.H.

EX LIBRIS : OOSTENDE ALS VLASHAVEN

Het lijkt enigszins verrassend onze stad vermeld te zien in een werk over vlas. En niettemin wie het tweedelig werk "De Belgische vlasnijverheid", geschreven door E. Sabbe (uitgegeven in 1975 door het Nationaal Vlasmuseum van Kortrijk) doorneemt is niet onwaardig verbaasd hoe groot de rol van Oostende als vlashaven is geweest. Maar wanneer ik de feiten in zijn historische context plaats - de gehele 18e eeuw, vanaf het verdrag van Utrecht -, zullen insiders dit niet zo onwaarschijnlijk vinden. Wat voor kansen en mogelijkheden hadden wij toch en wat is in die 18e eeuw toen niet allemaal in de grond geboord door kortzichtig protectionisme!...

Enkele gegevens. De Vlaamse linnenweverij exporteerde in de 18e eeuw vooral naar Spanje en Frankrijk. De rechtstreeks verzendingen uit de Zuidelijke Nederlanden naar Spanje geschieden met bestemming Sevilla en het meest naar Cadix, over Oostende; minder over Duinkerke omdat de Oostenrijks-Nederlandse regering een succesvolle actie voerde om de trafiek van Duinkerke af te leiden. Ieder jaar laadden 6 schepen uit deze Franse haven te Oostende, maar vanaf 1754 ging de export alleen over Oostende.

Enkele cijfers. Over Brugge en Oostende werden van januari 1755 tot februari 1756, 252.155 pond gekamd en 326.000 pond ongekamd vlas naar Bayonne uitgevoerd!

Toen Engeland zijn zee-oorlog uitvocht tegen Frankrijk en Spanje erkende Londen alleen Oostenrijk met als gevolg een unieke Oostendse en Nieuwpoortse neutraliteitspositie op de Westeuropese kusten. Het was een tijd van ongewone luister voor de Zuidnederlandse handel. Ofschoon we uit andere werken (o.a. van prof. H. Van Houtte) ook de cijfers kunnen raadplegen die de verrassende bloei van onze haven weerspiegelen, toch meen ik ze nog eens in extenso van p. 223 te mogen overnemen.

Het aantal invarende schepen was van 828 in 1764-1765 tot 1560 in 1780 gestegen en tot 2892 in 1781, terwijl dat van de uitvarende schepen in 1778 en 1779 respectievelijk 17 en 19 in 1780 tot 208 en gedurende de eerste 7 maanden van 1781 tot 301 gestegen was.

Het Frans regime daarentegen heeft de dekadentie van de gehele Vlaamse vlasindustrie ingeleid. Vooral het verlies van het Spaans afzetgebied liet zich ook in Oostende voelen.

Veelbetekenend is de eis van de Handelskamer van Kortrijk die in maart 1812 wilde dat schepen uit Oostende verplicht zouden worden hun lading voor een derde uit linnen samen te stellen.

Regelmatig wordt in het werk ook verwezen naar een jarenlange "Correspondance commerciale du Consulat d'Ostende", die zich bevindt in de Parijse Archives du Ministère des Affaires étrangères (voer voor Oostendse onderzoekers in Parijs?).

Tijdens het Hollands Tijdvak was HET twistpunt het vlasuitvoerregime. Vooral de Franse en Engelse opkopers betaalden hoge prijzen zodat de Oostendse Handelskamer op 17 februari 1819 een uitvoertol van 8% op het ruwe vlas eiste. Andere hinderpalen doken op. De Spaanse opstand (1820-1823) bracht de Vlaamse linnenhandel op Spanje een gevoelige slag toe. In 1821 verlieten slechts 5 vrachten lijnwaad onze haven, in 1822 slechts 3 waarvan 1 met bestemming Gibraltar, 1 naar Bayonne en 1 naar Bilbao.

Tot daar enkele losse Oostendse vlassprokkels. Nog even dit : voor wie werkt aan of geïnteresseerd is voor de geschiedenis van de Oostendse Handelskamer, kan ik, via dit werk, melden dat het Algemeen Rijksarchief in Den Haag, afd. Nationale Nijverheid, onder het n° 1250 b de briefwisseling bezit van de Handelskamer aan de minister voor Nationale Nijverheid.

Ivan VANHYFTE

ZEEBADEN EROTIK

Dat men in het verleden al eens de erotische toer op ging bewijzen bijgaande illustraties.

De strandgenoegens en de zeebaden werden dikwijls met luimige erotiek vereenzelvigd.

De hedendaagse monokini is daarom niets nieuw.

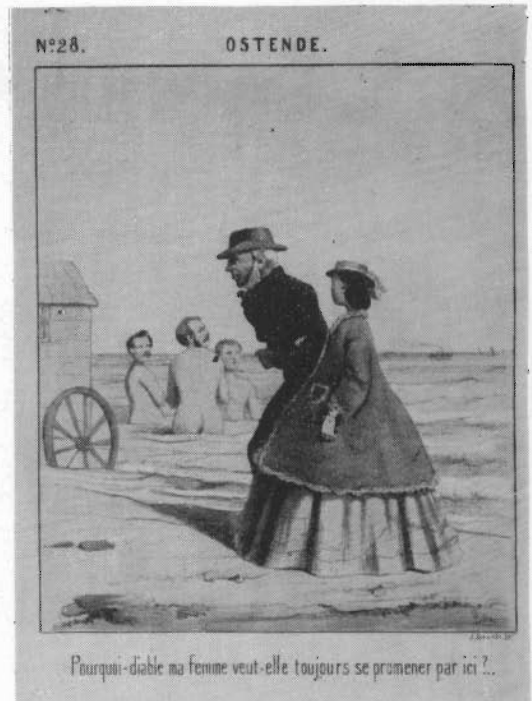
O.V.

Reeds een ontblote tepel (Prentkaart ca. 1925)

Een voorloopster van de monokini (Prentkaart verzonden uit Oostende in 1939!)

LITHO (circa 1865) van het Oostends paradijs of naaktstrand

Prentkaart met veel allusie (1910)

PORTRETTEEN VAN VOORAANSTAANDE OOSTENDENAARS BIJ "DE PLATE"

A : DE PORTRETSCULPTUREN

Deze lijst omvat de gebeeldhouwde, gegoten of geboetseerde portretten van gekende Oostendenaars of van mensen die nauw met de geschiedenis van onze stad verbonden zijn, bewaard in het Heemkundig Museum "DE PLATE".

Later volgen de lijsten van portretten in grafische technieken en in foto. Aldus hopen we de toegankelijkheid van het museumbezit enigszins te vergroten voor geïnteresseerde lezers en vorsers.

1. BAELS, Hendrik (1878-1951)
Schenen van de stad Oostende, Gouverneur van West-Vlaanderen en Minister
basrelief; profiel naar links
"DE ZEEVISSCHERIJ AAN OUD MINISTER BAELS"
2. BULCKE, Emile (1875-1963)
- gipsen buste door FAIN uit 1957
- gipsen buste door J. SCHOOLMEESTERS uit 1956
3. CHAMBON, Alban (1847-1962)
Architect van Kursaal III & Kon. Schouwburg
basrelief; profielportret
4. DE CLERCK, Jan (1881-1962)
kunstschilder
- portretmedaillon; profiel naar links door beeldhouwer STALMANS
- portretbuste door VERCLEYEN (postuum)
5. DE TAEYE, Ernest (1890-1974)
Medestichter van "De Plate"
buste in terra-cotta door Willy VANHUYSE
6. LAPON, Edmond (1858-1901)
toondichter
basrelief; profielportret, door Oscar DE CLERCK, 1927.
7. MAC LEOD, Julius (1857-1919)
Hoogleraar te Gent
Gipsen portretbuste door Th. SOUDEYNS
8. PEURQUAET, Jules (1885-1947)
Gemeenteraadslid en volksvertegenwoordiger
Dodenmasker door CANTRE
9. PYPE, Henri (1854-1926)
Aalmoezenier der visserij
Gipsen portretmedaillon in profiel naar rechts
10. SUYS, Frans-Tilman (1783-1861)
Architect
marmeren buste door VAN OEMBERG
11. VAN OYE, Eugeen (1840-1926)
Gipsen portretrelief door WILLAERT
12. VILAIN, Omer (1924 -)
Stadsbibliothecaris
basrelief; profielportret door Oscar DE CLERCK (1962)

N. HOSTYN

OOSTENDSE MUZIEKGESCHIEDENIS - XIX : LEON RINSKOPF (vervolg)

In deze bijdrage grasduinen we eens doorheen de programma's die RINSKOPF ten gehore bracht.

Heel willekeurig kozen we hier als voorbeeld het concertseizoen 1898 en kozen daar, al even willekeurig, wat programma's uit. Het volgende valt op : de programma's waren samengesteld uit vele, kleinere, kortere nummers, uitzonderlijk een langer symphonisch werk. Bijna uitsluitend eigentijdse populaire ernstige muziek, originele stukken of bewerkingen, van nu nog gekende én van nu totaal vergeten meesters. De bron voor de programma's was "La Saison d'Ostende".

X X X

In SO van 12/6/1898 lazen we wie dat jaar de solisten van het Kursaalorkest waren :

Viool : E. DERU (portretfoto in SO van 22/7/1898),
alto : J. JANSSENS, cello : L. MIRY, contrabas : A. WARLIMONT,
fluit : A. STRAUWEN, hobo : DE JEAN, klarinet : SERGYSSSELS,
fagot : A. VANDERBRUGGE, hoorn : Ch. HEYLBROECK,
trompet : Fl. ROELS, piston : E. PIERKOT, trombone : L. MOUQUE,
tuba : G. DORCHAIN, pauken : CNOCKAERT, harp : Juffr. P. CAROZZI

X X X

Programma van 12 juni 1898 (opening van het concertseizoen) :

- Mars uit "La reine de Saba"	GOLDMARCK
- Ouverture van "Mignon"	A. THOMAS
- Prelude van "Lohengrin"	R. WAGNER
- Fantasie op "Aïda"	G. VERDI/ZIMMERMANN
- Meditatie uit "Thaïs"	J. MASSENET
solo door E. PERU	
- Ballet uit "Faust"	Ch. GOUNOD
- Rhapsodie Hongroise	Fr. LISZT

Programma van 26 juli 1898 :

- Ouverture van "Tannhauser"	R. WAGNER
- Aria gezongen door Gabrielle BERNARD	
- Aria gezongen door Mr. DEQUESNE	
- Fantasie op "Carmen"	G. BIZET/LEMAIRE
- Meditatie uit "Thaïs"	J. MASSENET
solo door E. DERU	
- Duo gezongen door G. BERNARD en Mr. DEQUESNE	
- Introductie en Mazurka	L. DELIBES

Programma van 21 augustus 1898 :

- Ouverture van "La terreu" LITOLFF
- Aria uit "Romeo en Juliette" GOUNOD
gezongen door AFFRE van de Opéra te Parijs
- "Air des Bijoux" uit "Faust" GOUNOD
gezongen door Mevr. BOSMAN
- Crédo du Paysan GOUBLIER
gezongen door NOTE
- Lohengrin WAGNER
gezongen door Mevr. BOSMAN
- La coupe du roi de Thulé DIAZ
gezongen door NOTE
- Hosannah GRANIER
gezongen door AFFRE
- Dua de Hamlet A. THOMAS
gezongen door Mevr. BOSMAN & NOTE
- Danse Slave CHABRIER

Programma van 18 september 1898 :

- Marche du Sacre Paul D'ACOSTA
met orgelpartij door L. VILAIN
- Aria uit de "Barbier de Séville" G. ROSSINI
zang door Jules BRESOU
- Proloog van "Paillase" LEONCAVALLO
zang door Georges BULCKE
- Le roi de Thulé (uit Damnation de Faust) H. BERLIOZ
zang door Cathérine MASTIO
- Fantasie op "Lohengrin" R. WAGNER/DUPONT
- Romance de l'étoile R. WAGNER
zang door Jules BRESOU
- Air de "Péodiade" J. MASSENET
zang door Georges BULCKE
- Romance de Marguerite H. BERLIOZ
zang door Catherine MASTIO
- Cortège de Bacchus L. DELIBES

X X X

1914 zou RINSKOPF's laatste concertseizoen worden.
Het eerste concert dat jaar ging door op zondag 21 juni met een 125 man sterk orkest.

Op het programma :

- Marche Slave P. TCHAIKOWSY
- Polonaise Nr. 2 F. LISZT
- Air de la Flûte Enchanté W.A. MOZART
solozang door Mevrouw NICOT-VAUCHELET van de Opéra Comique
- Ouverture Tannhauser R. WAGNER

Fantasia op Lakmé	L. DELIBES
Largo uit Xerxes	G.F. HANDEL
solozang door Ed. LAMBERT	
Valse du Pardon de Ploërmel	G. MEYERBEER
Marche du Couronnement C. SAINT-SAENS	

Het programma van 22_juni_1914_:

Marche des Nobles uit Tannhauser	R. WAGNER
Esquisses Caucasiennes	M. IPPOLITOW-IVANOW
Air de la Bohème	G. PUCCINI
solozang door Louis DERU	
tenor van de opera te Boston	
Les Erynnies	J. MASSENET
Ouverture Freischutz	C.M. WEBER
Fantasia op Hänsel und Gretel	E. HUMPERDINCK
Romance de Carmen	G. BIZET
solozang door Ed. DERU	
Espana - Rhapsodie	E. CHABRIER

Het concert van 30 juli 1914 is het laatste vooroorlogse waarvan ik het programma kon terugvinden. Wellicht het laatste optreden van RINSKOPF te Oostende ?...

Marche Nuptiale	F. MENDELSSOHN
extr. Songe d'une nuit d'été	
Danse des Morte	A. GLAZOUNOW
extr. de la Suite Moyen Age	
Arioso du Prophète	G. MEYERBEER
solo Jeanne ROYER	
Fantasia sur un thème populaire wallon	Th. YSAYE
Ouverture du Vaisseau Fantôme	R. WAGNER
Hyménée d'Esclarmonde	J. MASSENET
Air de la Vivandière	G. GODARD
solo Jeanne ROYER	
Ballet de Sylvia	L. DELIBES
Valse lente	
Pizzicato	
Cortège de Bacchus	

X X X

Toen de Eerste Wereldoorlog uitbrak, vluchtte RINSKOPF net als vele anderen uit Oostende weg. Hij trok naar Frankrijk. Hij werd er ziek en overleed te Deauville op 13 juni 1915, ver van familie en vrienden. Hij was 53 jaar oud geworden...

N. HOSTYN

(vervolgt)

Het Museum

Het Strackémuseum was eigenlijk een complex van gebouwen, tussen 1897 en 1903 in de duinen te Mariakerke opgetrokken, en bevatte o.m. het eigenlijk museum, een villa en twee wachthuisjes. Volgens een stafkaart van 1910 lag het ca. 250 m westelijk van de Dorpsstraat, bij een halte van de elektrische tram. Met zijn park en zijn serres strekte het zich uit ongeveer tot de huidige De Smitlaan.

Het museumgebouw werd het eerst opgericht en wel in 1897. Uit de autobiografie van A. Stracké weten we dat koning Leopold II, nog vóór het publiek toegelaten was, op 7 juli 1897 de natuurhistorische verzameling bezocht. Op een Duitse prentkaart (wellicht nog van vóór 1900 en bij dit artikel afgedrukt), heel waarschijnlijk door A.S. zelf verspreid, met als opschrift "Musée Stracké und dessen Parkanlagen", zien we van uit het westen, het alleenstaand gebouw, nog zonder zadeldak. Op de voorgrond links een afsluiting op een berm; beneden aan de glooiing, rechts, de bloemparken doorsneden door wandelpaden, rechts de grote serre. In de achtergrond, rechts, de kerk van Mariakerke, de pastorie en enkele huizen in de Dorpsstraat.

Op 29.11.1900 berichtte Le Carillon dat bij het Museum, aan weerszijden van de ingang, een wachthuisje zou gebouwd worden. Dat van rechts zou ten dienste staan van de tramreizigers, dat van links zou ingericht worden als hulppostje bij ongevallen. Verder meldde het blad dat vóór het museum een bijgebouw zou aansluiten waarin een prachtige verzameling Kongolese wapens en gereedschappen zou ondergebracht worden. Een Oostends Tervuren in het klein.

In juli 1901 waren de wachthuisjes gereed. Le Carillon noteert (26.07.1901) dat het ene diende voor E.H.B.O. maar ook als ... reparatiecentrum voor fietsen en auto's (een rudimentaire garage dus!). Het andere was, zoals vermeld, een wachtzaaltje voor tramreizigers.

Aan de dynamische Stracké werden nog meer plannen toegeschreven. Zo nam Le Carillon van 24.01.1901 een bericht over uit "Le Petit Bleu" (een Brusselse krant) volgens hetwelk A.S. in Mariakerke een groot gebouw zou optrekken dat o.m. een rusthuis "voor officieren en agenten uit Kongo zou bevatten". En op 6.02.1902 had Le Carillon "uit goede bron" vernomen "dat de heer Stracké in zijn domein een loods zou bouwen voor een reddingsboot waarvoor bestendig een bemanning ter beschikking zou staan". Van die reddingsdienst is echter niets in huis gekomen.

Geground daarentegen was het bericht dat Le Carillon op 17.03.1903 verspreidde : "Bij het museum van A. Stracké wordt sinds enkele maanden een elegant hotel gebouwd. Als de mooie constructie af is, brengen wij verslag uit. De heer A. Stracké die dagelijks het werk controleert, zal ons later het programma van het inwijdingsfeest meedelen". Dat programma heb ik echter nergens in het blad aangetroffen.

Dat bovengenoemd "bijgebouw" was dus de villa van Stracké geworden, vermoedelijk voltooid in juni 1903. Want in zijn nummer van 6-7 juni 1903 brengt Le Carillon groot nieuws : "Vrijdag 5 juni 1903 hebben Prins Albert en Prinses Elisabeth het museum van A. Stracké bezocht. Deze heeft er een feestje van gemaakt. Museum en park waren met vlaggen, wimpels en schildjes versierd. De fanfare van Mariakerke - waarvan A.S. erepresident is - blies er de stemming in en de leerlingen van de gemeenteschool (in de Raversijdestraat) zwaaiden met Belgische en Kongolese vlaggetjes. Voor de orde zorgde de wijkpolitie van Mariakerke : een brigadier en vier agenten.

**De laatste
uitgegeven boeken**

**zijn ALTIJD
te verkrijgen bij**

INTERNATIONALE BOEKHANDEL

N. V.

Adolf Buylstraat 33

8400 - Oostende Tel. 70.17.33

en in haar bijhuizen

Een gelukkige A.S. heeft zijn hoge gasten rondgeleid en ze daarna thee aangeboden. Prins Albert heeft de heer Stracké bedankt en meester Vandenabeele gefeliciteerd voor de prestatie van zijn jongens".

Het Strackémuseum, waarmee voortaan villa en museum bedoeld zijn, zou nog grote dagen beleven.

Laten we nu even het "hôtel d'un style fort élégant" (Car. 17.03.1903) dat tegen de noordkant van het museum aangebouwd was, van naderbij bekijken. Daar er veel prenten van bestaan kunnen we het ons behoorlijk voorstellen.

Het was een pronkerige willa met drie verdiepingen en een overdaad van versieringen. De symmetrische constructie droeg in het midden van de voorgevel een als toren uitgewerkte erker. Het geheel was uitgevoerd met talrijke boogvensters, balkons en balustrades en bekroond door een piramidevormig dak met terras achter de toren. Het eigenlijk museum drukte zich van achteren tegen de villa aan, als een ruime achterbouw met een verdieping. In het park rondom stonden nog enkele gebouwtjes waaronder een flinke kiosk.

Vóór de villa liep een laag omheiningssmuurtje, waaruit links en rechts vóór de ingang, de twee wachthuisjes uitsprongen. Aan weerszijden van het toegangshek stond een pilaartje waarop uitnodigend "Entrée libre" en boven de sierlijke ingang in grote letters "Musée Stracké".

Vooraleer binnen te gaan en de verzameling te inspecteren vermeld ik twee gebeurtenissen die het prestige van August Stracké in het licht stellen.

Het eerste feit betreft de humanitaire bezieling van de welgestelde hotelhouder. In zijn autobiografie schrijft hij : "En 1904 je remettais officiellement le Lazaret sis à Mariakerke, près de mon museum pourvu de tous les objets nécessaires, tels que : lits complets, civières, bandages etc... à la Croix Rouge". Dat is een beetje misleidend want "près de mon museum" suggereert een afzonderlijk gebouwtje. Welnu hiermee was een van de twee wachthuisjes bedoeld door Le Carillon gesignaleerd (29.11.1900). Dat van rechts, zoals we weten : een wachtzaaltje voor de tranreizigers, bevatte een grote wandkaart van de kust tussen Knokke en Duinkerke. Dat van links zou, zei het Carillon, ingericht worden als een hulppost bij ongevallen (wat het blad al een paar keer had meegedeeld). Dat moet het "lazaret" zijn dat A.S. bedoelt. Het is echter ook mogelijk dat het wegens zijn geringe afmetingen slechts als bergplaats gebruikt werd voor de hulppost die in een gedeelte van het museum was ondergebracht. In een ongeveer eensluidend artikel over het museum vermelden "L'Illustration européenne" (Brussel, jg. 34, nr. 34, 21.08.1904, p. 520-521) en "Het Gezir" (Gent, jg. 9, nr. 34, 20.08.1905, p. 272) alleen het wachtzaaltje voor de reizigers. In elk geval was in de zomer van 1904 een hulppost voor ongevallen aan het museum gehecht. De officiële overhandiging daarvan aan het R.K. van België (waarvan in 1896 een afdeling gesticht was in Oostende) had plaats op zondag 11 september 1904. Voordien hadden een tiental personen er al verzorging genoten. (1)

Ook het verslag dat Le Carillon (13.09.1904) en La Saison d'Ostende (14.09.1904) van de plechtige ingebruikneming geven, rept niet over een wachthuisje en doet dus veronderstellen dat het "lazaret" zich in het museum bevond. Het relaas vat ik hier samen.

HET MUSEUM STRACKE

Een der eerste prentkaarten van het museum (circa 1898)

Een zijzicht met de villa en de muziekkiosk (circa 1900)

Een vooraanzicht met de twee paviljoentjes (circa 1905)

De afgevaardigden van verscheidene R.K.-comités, de dag voordien aangekomen, loeerden in het HÔtel d'Allemagne. Na een "déjeuner dînatoire" (een uitgebreide warme lunch) trok het gezelschap die zondag, geleid door A.S., per tram naar Mariakerke. Daar heerste een ware feeststemming. Voor het museum stond de muziekkapel van het 3de linie-regiment opgesteld en de tuin was fleurig bevlagd. In naam van A.S. schonk de plaatselijke voorzitter van het R.K., dr. Kaisergrüber, na het uitspreken van een rede, het lazaret aan het directiecomité. Het was een modelinrichting met het modernste materieel dat de schenker zelf zou onderhouden, aanvullen en zo nodig verbeteren. De gelukkige A. Stracké werd, met andere leden van het R.K., door prins de Ligne, de nationale voorzitter, gedecoreerd. Daarna volgde een rondgang door de zalen en in de tuin van het museum.

Het banket 's avonds in de feestzaal van het HÔtel d' Allemagne, schitterend versierd met bloemen, zilver en kristal, was wel het hoogtepunt. Dr. Kaisergrüber en A. Stracké namen er weer het woord en een telegram werd gestuurd naar de koning en zelfs naar Henri Dunant (de stichter van het R.K., 1828-1910). Er werd getoost op de milde weldoener, voor wie het een triomfantelijke dag was, en op Mevr. Stracké, "la fée invisible" (die ziek te bad lag).

En de gasten (waaronder Pastor Pype) konden, bij de zachte muziek van een verborgen orkestje zalig genieten van de lekkerste wijn en van een weergaloos menu, de grote hotelhouder waardig, dat ik hier de lezer voorzet tot verontwaardiging wellicht van "nouwelle cuisine"-adepten.

Consommé de gibier
Petites timbales à la C.R.
Turbot d'Ostende, sauce beurre fondu
Pommes de terre mignonnes
Filet de boeuf à la Léopold II
Suprême de volaille à la Princesse
Sorbets au rhum
Petits pois au beurre à la française
Gigot des Ardennes mariné à la chasseur
Perdreux bardés chevalière
Compote
Homards de Norvège, sauce Bagration
Glace à la vanille
Fruits - Fromage
Dessert

Na het banket voorzag het programma nog een concert in de kursaal waar de leden van het R.K. verwelkomd werden door een Brabançonne uitgevoerd door het 130 man sterke orkest gedirigeerd door Leon Rinskopf.

En nu het tweede feit dat de faam van de hotelier uit de Kaaistraat in reliëf plaatste. De goede betrekkingen die A.S. met de koninklijke familie onderhield, golden niet alleen koning Leopold maar ook prins Albert, diens latere opvolger. Zo kreeg A.S. in 1905 de eer zijn somptueuze villa in Mariakerke, die vorstelijk gemeubeld was, ter beschikking te stellen van prins Albert, prinses Elisabeth en hun twee kinderen. De kleine prinsen Leopold en Karel verbleven er van 31 mei tot 4 augustus 1905, hun ouders met onderbrekingen wegens buitenlandse reizen (cf. o.a. Le Carillon van 31.05 en 4.08.1905).

Het verblijf van de jonge prinsen belette niet dat verpleegsters en brankardiers van het R.K. op 12 juni, onder leiding van dr. Kaisergrüber er kwamen oefenen in de tuin van het museum en op het strand (Car. 15.06.1905).

Na de afreis van de prinselijke gasten kwamen op 16 augustus andere leden van de koninklijke familie voor enkele tijd in de villa logeren, nl. graaf en gravin Törring Fettenbach en hun twee kinderen. De gravin was prinses Sophie van Beieren, zuster van prinses Elisabeth (Car. 16.08.1905).

Hier een kleine parenthesis om te illustreren hoe er "geschiedenis gepleegd" wordt. Het feit dat prins Albert met zijn familie in die kostelijke woning van Stracké verbleven heeft, verklaart ongetwijfeld waarom een bepaalde prentkaart van het Stracké-museum het foutieve opschrift draagt : "Villa du Prince Albert".

Gekker zijn de benamingen van de lang verdwenen villa Osterrieth (hoek Northlaan en Zeedijk) waar prinses Marie-José geboren werd op 4 augustus 1906. Die prinselijke residentie heet terecht "Villa Albert-Elisabeth", maar op sommige prentkaarten daarvan staat, onbeholpen klungelend : "Villa Ansterich", roemrijker knoeiend : "Villa Austerlitz" en zelfverzekerd blunderend : "Musée Stracké". Dat laatste waarschijnlijk wegens enige gelijkenis tussen de twee villa's. Tenminste voor een slordige kijker.

Nu is het hoog tijd dat we een kijkje nemen in het museum zelf. Dat doen we hoofdzakelijk aan de hand van het verslag verschenen in L'Echo d'Ostende van 6.10.1898.

Het interieur, zo begint de correspondent, treft door orde, weelde, comfort en goede smaak. Aan de zacht-groene muur, versierd met fraaie Kongolese landschappen, prijkt het portret van Leopold II, de beschermer van onze stad. Ook een koninklijk citaat : "Mijn enig doel is, mijn land te dienen en zijn welvaart te bevorderen" en een kolonialistische boodschap : "Je serais heureux que Bruxelles devient en quelque sorte le quartier général du mouvement colonial". (Hoor Moboetoe grinniken!).

Gelijkvloers, vooraan (vermoedelijk de benedenverdieping van de villa) een Kongolese verzameling : wapens, gereedschappen, muziekinstrumenten en houtsculpturen. Binnen, een mooie bibliotheek met wetenschappelijke documentatie over de tentoongestelde voorwerpen. Daaronder ook skeletten, van zeldzame dieren uit exotische landen, en vreemde houtsoorten. Verder langs de muren een interessante collectie insecten waarvan we de metamorfose in formolpreparaten kunnen nagaan. Een hele reeks kleine en grote Kongolese kevers, vaak op hun geliefkoosde planten voorgesteld, in dozen met een glazen deksel.

Verder, in bonkige kasten, talrijke opgezette dieren. Daaronder : "de mooiste vogels van de wereld". Speciaal op te merken : het oor van een olifant gedood door "the Prince of Wales". Een jonge leeuw. Een familie patrijzen. Paradijsvogels met hun schitterende veren. Een partij sponsen en zeeplanten. Een prachtige verzameling vlinders, verrukkelijk van vormen en kleur. Enorme afschuwelijke spinnen met lange harige poten en grote starende ogen. In een hoekje, een Kongolees dorp aan een meer, met prauw en typische fauna.

Op de eerste verdieping. Benevens een Japanse monsterkrab, elegante schelpen met gracieuze windingen. Voorts ertsen en warmersoorten. In het midden van de zaal de maquette van het oesterpark van Stichert-Stracké (aangelegd in 1887).

Oeuvre éducatrice et civilisatrice" besluit onze bezoeker enthousiast. We hebben het te danken aan het geduld en de milddadigheid van A. Stracké "homme aimable entre tous".

De boeiende verzameling werd geleidelijk uitgebreid. Op sommige prentkaarten van het museum zien we ook, naast moeilijk te identificeren wezens, een opgezette bruine beer, een rendier, een reuzenschildpad en een zaagvis. Het hierboven geciteerde nummer van "Het Gezin" vermeldt bovendien : kruipdieren, slangen en een speerwalvis waarmee wel een narwal zal bedoeld zijn.

Op 23.07.1899 berichtte L'Echo d'Ostende : "le musée...reçoit chaque jour un grand nombre de visiteurs étrangers...". Dat klinkt vriendelijk-positief maar suggereert toch geen stormloop waaraan de aangehaalde nummers van "L'Illustration européenne" (21.08.1904) en "Het Gezin" (20.08.1905) willen doen geloven. Volgens het eerste werd het aantal bezoekers tijdens het seizoen 1903 op 80.000 geschat. Het Nederlandstalig tijdschrift geeft hetzelfde cijfer op voor 1904, maar dat is een slordige ontlening aan het Frans-talige. Dat getal is volstrekt overdreven want dat betekent minimum 5000 bezoekers per week of 700 per dag. Een utopische verwachting vooral als men aan de museumhonger van de gemiddelde toerist denkt. Geen 80.000 bezoekers zijn trouwens te zoeken achter het aansporend berichtje van Le Carillon (30.06.1904) : "Le musée Stracké ... attend les visiteurs qui auraient tort de ne pas s'y rendre en grand nombre... On pourra se restaurer et se désaltérer au son de la musique". (Van op de kiosk dan).

En ook niet in het bewonderend stukje van 17.07.1906 : "Tous ces jours-ci, le musée, si instructif a reçu quantité de visiteurs. Ces collections intéressantes d'insectes, de poissons, de coquillages, de métaux (minéraux), etc. excitent l'admiration de chacun. Les jardins et les serres sont dans toute leur splendeur. Il fait bon y passer un après-midi, au bord de la mer, et dans un coin riant de verdure...".

Ongetwijfeld bezat het museum, zijn fijn park en zijn serres, met grote moeite uit de duinen getoverd, veel aantrekkingskracht. Op 27.09.1910 zwaait le Carillon het aale lof toe : "... le merveilleux jardin... abrité par un haut talus. Là, le gazon est abondant encore et les fleurs les plus chatoyantes font miroiter au soleil les prismes de leur sourire. Les allées et les bosquets de ce coin enchanté sont l'objet d'un soin constant... dans les serres... les fleurs les plus rares... alternant harmonieusement avec les hautes plantes vertes et succédant à la vigne... tant de merveilles... à vingt mètres de la plage... Maar er klinkt spijt uit de slotzin : "Combien de personnes savent qu'il existe à deux pas d'Ostende, entourant un musée fort intéressant, un parc fleuri, abrité du vent?". Hoe sterk contrasteert dat met die vermeende 80.000 bezoekers uit 1903!

De energieke en edelmoedige Stracké had hier een gedeelte van zijn vermogen in gestoken. Volgens "Het Gezin" (al geciteerd) had de hele onderneming hem 1,8 miljoen gekost. Een aanzienlijk bedrag. Hij was er in elk geval in geslaagd in dat winderig stuk duin de toeristen een aangename en leerrijke ontspanning te bezorgen.

Van twee Mariakerkenaars, beiden 81 jaar oud, vernam ik nog enkele bijzonderheden over het domein van Stracké. De eerste, August Vandijcke, heeft de hovenier van Stracké gekend. Het was een Duitser, Berten genaamd die soms bij tante Debeuckelaere (hoek Dorpsstraat-Raversijdestraat) kwam logeren. Hij was er van 1897 tot 1914 en had op die tijd V Vlaams geleerd. De andere, G. Vandenabeele, zoon van de bekende onderwijzer en geboren in het schoolgebouw in de Raversijdestraat (nu Duinenstraat) wist te vertellen dat de menslievende hotelier op paaszaterdag, als de klokken van Rome teruggekeerd waren, de arme kinderen van het schamele Mariakerke trakteerde : hij liet ze in de tuin van het museum eieren rapen die er overvloedig gestrooid lagen.

Maar... de tijd, pardon, de oorlog verslindt... alles. Van dat veelbesproken Strackémuseum is niet het minste spoor meer te bekennen. In december 1914 werd het, samen met de torenspits van het Duinenkerkje - twee bakens voor de Engelse vloot - door de bezetters afgebroken. Met "deutsche Gründlichkeit". (2)

En wat gebeurde er met Strackés kostbare verzameling? Toen A.S. het bevel had gekregen zijn museum te ontruimen, mocht hij alle voorwerpen in veiligheid brengen. "Le Phare" van 2.10.1935 (met twee bijdragen gewijd aan de pas gestorven bouwer van het museum) beweert dat de rijke collectie aan de stad aangeboden werd. Maar burgemeester Aug. Liebaert, die de schenker misprees, reageerde niet. Daarop wendde A.S. zich tot de principaal van het O.L.V.-College, E.H. Jos. Desmet (de latere pastoor-deken van Oostende), die dankbaar aanvaardde.

Volgens "Le Phare" is de hele voorraad dus in het bisschoppelijk college terechtgekomen. Maar ergens heb ik vernomen dat er ook stukken aan het atheneum werden overgemaakt. Wegens de oorlogsomstandigheden kan dat, in beide gevallen, niet onmiddellijk gebeurd zijn. De verzameling moet ergens opgeslagen gestaan hebben want een ooggetuige heeft mij bevestigd dat twee verhuiswagens een "Strackélading" in het college hebben afgezet, in 1920 of 1921. Mijn zegsman, Albert Cavereel, heeft persoonlijk dozen met kevers en vlinders helpen klasseren.

Of de kleine krokodil, de reiger, de kleine hoeven, een grote tand, een paar rechte en gekromde horens, nog in het atheneum voorhanden, tot Strackés nalatenschap behoren, daarover heb ik geen volstrekte zekerheid.

Maar de collegedcollectie heb ik als leerling van de school aan de Vindictivelaan wel gekend. Toen ik in 1924 voor het eerst het natuurkundelokaal betrad, werd ik getroffen door een harige deurwachter, een forse orang-oetang die over het Stracképatrimonium waakte. Grote indruk maakte ook de vreemde zaagvis die in de gang opgehangen was, op de eerste verdieping, in het kwartier van de leraars.

De verzameling verloederde door verwaarlozing en... misbehandeling. Wat al geniepige trappen en stompen heeft onze primaat niet moeten verduren. Na enkele jaren werd hij naar de zolder verbannen vanwaar we de smerige bosmens eens, langs de smalle trap, naar beneden wurmden om hem achter het bureau van de (afwezige) surveillant van de internen te installeren. Een grap van ons, uitgelaten abituriënten.

Nu is in mijn oude school - die sinds W.O.II herhaaldelijk en onkennelijk verbouwd werd - de Strackéverzameling, op enkele specimina na (zoals een inktvis) verdwenen. De hominide, de zaagvis en hun collega's zijn opgeruimd. God weet hoe.

Het Strackélegaat bestaat niet meer. Wat met zoveel inspanning en zorg werd opgebouwd, is door de tijd vernietigd. Spoorloos. Zoals zoveel mensenwerk.

(wordt voortgezet)

G. BILLIET

- (1) In extremis - de tekst was al getijpt - signaleer ik hier dat op sommige prentkaarten in het museum het linker wachthuisje inderdaad met B.K.-tekens gemerkt is.
- (2) Volgens het "oorlogsboek van het Davidsfonds", deel II (Davidsfonds, 1920, nr. 194, p. 324) was op de grond van het museum een batterij gebouwd, nl. de Caecilia.

IN DIT NUMMER :

- blz. 3 : Oorlogsdagboek 1940-1945 (3);
blz. 6 : N. HOSTYN : Vergeten Oostendse kunstschilders XXIV : Jef De Brock;
blz. 8 : W. MALRVOET : Biografische gegevens nopens Oostendse politici : 1830-1914 (2);
blz. 10 : E. SMISSAERT : Codex leefmilieu ;
blz. 11 : I. VANHYFTE : Oostende als vlashaven :
blz. 12 : O.V. : Zeebadenerotiek ;
blz. 13 : N.H. : Portretten van vooraanstaande Oostendenaars bij "De Plate" ;
blz. 14 : N. HOSTYN : Oostendse muziekgeschiedenis XIX : Léon Rinskopf (verv.) ;
blz. 17 : G. BILLIET : Het Strackémuseum (verv.)
-

GAS, ELEKTRICITEIT EN WATER

Over een heel interessant thema is thans een boek verschenen, nl. "Gas, elektriciteit en water te Oostende" door André VANDENAUWEELE.

De auteur die 42 jaar bij deze sektor van openbare dienstverlening heeft gewerkt, heeft bij zijn op ruststelling gans de historiek van die dienst in een mooi boek laten verschijnen. Hij begint vanaf 1864 en geeft een volledig overzicht tot 1980. Er staat zoveel in te lezen, zoals over de soorten gas- en elektriciteitslantarens, de verduisteringsperiode onder de oorlog, de tarieven, de perikelen met de watertorens, de opkomst van TEVEO, enz. dat het een boek is dat ieder Oostendenaar, die zich voor zijn stad interesseert, in één adem zal uitlezen.

Het kost spotgoedkoop : 150 fr. (omvat 201 blz. en is rijkelijk geïllustreerd). Er werden jammer genoeg maar 350 exemplaren van dit boek gedrukt.

Het is te verkrijgen in het Heemkundig Museum. Zij die het willen toegezonden krijgen, kunnen dit werk bestellen mits storting van 180 fr. (150 fr. + 30 fr. portkosten) op rek. van "De Plate" nr. 750-9109554-54 met vermelding "Boek Gas, Electriciteit en Water".

O.V.

KAREL JONCKHEERE HERTAALT DE "BEATRIJS"-LEGENDE

De "Beatrijs", een middeleeuwse Maria-legende, één der parels uit onze Middelnederlandse letteren, slechts in één oorspronkelijk handschrift tot ons gekomen, werd door de befaamde Oostendse letterkundige Karel Jonckheere (1906°) voortreffelijk in modern Nederlands overgebracht, met behoud van het rijm. Jammer dat geen inleiding, hoe beknopt ook, al dan niet wetenschappelijk getint, de Middelnederlandse versie met de moderne tekst siert en begeleidt, want voor studenten en belangstellenden in de fraaie letteren kan deze uitgave zeer nuttig, bruikbaar en genietbaar zijn !

Het boekje, een pocket, behoort tot het fonds van uitgeverij Elsevier Manteau (Antwerpen-Amsterdam), telt 111 bladzijden, kost 265 fr. en is opgenomen in de "Grote Marnix Pocket"-reeks, nummer 202.

E. SMISSAERT

TEKSTOVERNAME UIT "DE PLATE" STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

=====

A. VAN ISEGHEM

AN HYP

spaarkas - kredieten

ALLE VERZEKERINGEN

HYPOTHEKEN

geven U:

- ★ voordelige rente
- ★ vrijstelling van roerende voorheffing (tot 15.000 fr. interest)
- ★ onmiddellijk volledig opvraagbaar
- ★ ongevalverzekering

Een vriendelijk onthaal en een persoonlijke service
zullen U te beurt vallen.

STOCKHOLMSTRAAT 47a

8400 OOSTENDE

Tel. 70.35.73